

Osemdeset let študija arheologije na Univerzi v Ljubljani

© Predrag Novaković

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za arheologijo

V študijskem letu 2003/04 je minilo osemdeset let, odkar je bila prvič uradno napovedana predmetna skupina arheologija na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Takrat je prof. Vojeslav Molè, umetnostni zgodovinar in arheolog, postal nosilec na novo ustanovljene katedre za klasično arheologijo. S tem je arheologija na ljubljanski univerzi dokončno postala samostojna akademska disciplina in se v osmih desetletjih razvila v pomemben regionalni center znanja, v katerem se je do danes izšolalo več kot dvesto sedemdeset strokovnjakov.

Vendar pa razvoj univerzitetne arheologije in njeni uspehi niso bili premočrtni in samoumevni. Vse do konca šestdesetih let se je soočala z vrsto težav in rezov, ki so jih povzročale vojne, nenadne smrti najpomembnejših profesorjev in reforme visokega šolstva, ki velikokrat niso bile prijazne do arheologije. Čeprav so si tvorci Univerze že leta 1919 zamišljali arheologijo kot vedo velikega nacionalnega pomena, je moralo preteči precej desetletij, preden je naša veda dosegla to raven in širše družbeno priznanje.

21. aprila 2004 je bila v zbornični dvorani Univerze v Ljubljani organizirana slavnostna akademija, posvečena osemdesetletnici univerzitetnega študija arheologije. Pozdravne nagovore so imeli red. prof. dr. Jože Mencinger, rektor Univerze v Ljubljani, red. prof. dr. Božidar Jezernik, dekan Filozofske fakultete, in izr. prof. dr. Mihael Budja, predstojnik Oddelka za arheologijo, osrednji slavnostni govornik pa je bil izr. prof. dr. Božidar Slapšak. Slavnostno akademijo je popestril krajši kulturni program, v katerem je Akademski pevski zbor Tone Tomšič pod taktirko Urše Lah poleg obvezne *Gaudeamus igitur* predstavil tudi dve priredbi slovenskih ljudskih pesmi akad. Lojzeta Lebiča, nekdanjega študenta arheologije. Sledil je recital arheologinje Katarine Batagelj, ki je predstavila odlomke iz Ovidijevega dela *Ars amatoria*.

Med številnimi povabljenici so se poleg doajenov slovenske arheologije, akad. dr. Staneta Gabrovca, dr. Paole Korošec, dr. Ive Curk, dr. Ljudmile Plesničar in dr.

Slika 1: Govorniki na slavnostni akademiji ob osemdesetletnici študija arheologije na Univerzi v Ljubljani. Z leve proti desni: izr. prof. dr. Mihael Budja, predstojnik Oddelka za arheologijo, red. prof. dr. Jože Mencinger, rektor Univerze v Ljubljani, red. prof. dr. Božidar Jezernik, dekan Filozofske fakultete, in izr. prof. dr. Božidar Slapšak, slavnostni govornik (foto: Miran Erič).

Marjana Slabeta vabilu odzvali tudi akad. dr. Bojan Žekš, predsednik SAZU, akad. dr. Kajetan Gantar, podpredsednik SAZU, akad. Lojze Lebič, dr. Zoran Stančič, državni sekretar na ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, prof. dr. Mirjana Sanader, predstojnica Oddelka za arheologijo Univerze v Zagrebu s sodelavci, dr. Kristina Mihovilić, ravnateljica Arheološkega muzeja v Pulju, Huang Weiwēn in Yuang Baoyin z Inštitutov za paleontologijo oziroma geologijo Akademije znanosti LR Kitajske, predstavniki Francoskega in Italijanskega kulturnega centra ter številni slovenski arheologi in arheologinje vseh generacij, nekdanji študentje Univerze v Ljubljani.

V proslavo se je vključilo tudi pred kratkim ustanovljeno Študentsko arheološko društvo (ŠAD). Njihovemu vabilu so se odzvali študenti arheologije filozofskih fakultet iz Zagreba in Zadra. Po slavnostni prireditvi so si skupaj ogledali arheološke znamenitosti Ljubljane; sledil je pogovor, v katerem so gostom predstavili univerzitetno šolanje v Sloveniji, Univerzo v Ljubljani, študentske organizacije ter izmenjali mnenja in izkušnje pri študiju arheologije na vseh treh univerzah. Druženje so študentje sklenili z dogovorom o sodelovanju in organizaciji skupnih projektov.

Ob osemdesetletnici univerzitetne arheologije je Oddelek za arheologijo izdal tudi knjigo *Osemdeset let arheologije na Univerzi v Ljubljani*, v kateri je predstavljen zgodovinski razvoj akademske arheologije pri nas od njenih prvih korakov pa do danes. Knjigo začenja uvodni prispevek *Arheologija na Univerzi v Ljubljani – palimpsesti osmih desetletij* Mihaela Budje, v katerem je na kratko orisan družbeni in zgodovinski kontekst, v katerem se je oblikoval študij arheologije. Z izjemo nekaj krajših besedil, ki so bila objavljena v jubilejnih publikacijah Univerze v Ljubljani, doslej še nismo imeli celovite študije o zgodovini poučevanja arheologije na Univerzi v Ljubljani in prav to vrzel skuša zapolniti osrednje besedilo v knjigi avtorja Predraga Novakovića. V središču pozornosti so predvsem osebe, ki so v zadnjih osmih desetletjih ustvarjale in usmerjale univerzitetno arheologijo pri nas. Knjigo končuje prispevek *Zgodovina knjižnice Oddelka za arheologijo* Milana Lovenjaka, ki predstavlja razvoj oddelčne knjižnice iz skromnega fonda z manj kot tisoč knjigami pred drugo svetovno vojno do današnje študijske knjižnice, ki šteje več kot 24.000 enot. Fotografije in drugo slikovno gradivo v knjigi je prispe-

val Miran Erič, grafično oblikovanje pa je delo Roberta Žvoklja iz Studia Id. Na 20. knjižnem sejmu v Ljubljani je knjiga prejela priznanje Stokovnega združenja založnikov in knjigotržcev pri GZS za najlepše oblikovano knjigo v kategoriji znanstvenih knjig in učbenikov v letu 2004.